

(ss. 93—132). Cz. IV zawiera modlitwy biblijne, omówienie psalmów responsoryjnych oraz modlitwy wyjęte z innych ksiąg Pisma Świętego (ss. 133—168). Komentarz zamyka piękna modlitwa Ojca Świętego Jana Pawła II za rodziny. (s. 169).

Komentarz jest opracowany bardzo oryginalnie. Nie są to gotowe homilie, które można by wygłaszać podczas udzielania sakramentu... małżeństwa, ale bogaty materiał biblijno-ascetyczno-duszpasterski zawierający kopalnie myśli, które można wykorzystać i (to z wielkim pożytkiem) podczas udzielania sakramentu małżeństwa.

Pod względem metodologicznym każde czytanie składa się z trzech punktów: 1. dokładna egzegeza biblijna, 2. myśli teologiczno-duszpasterskie, które można wykorzystać w homilii, oraz 3. myśli do osobistego przemyslenia przez nowożeńców, a nawet już przez starsze rodziny i małżeństwa obecne na ślubie.

Pod względem treści Autor położył główny nacisk na egzegezę biblijną czytanego tekstu. Można powiedzieć, że ta egzegeza jest zwykłym wykładem biblijnym przekazującym wszystkie wiadomości z historii egzegezy i teologii danego tekstu. Niezależnie od informacji z tych dyscyplin, Autor komentarza jako biblista przekazuje bogatą bibliografię przedmiotu, do której mam wątpliwość, czy ktoś z duszpasterzy obarczony licznymi zajęciami będzie miał czas sięgnąć i z niej w danej chwili skorzystać. To jednak nie znaczy, że te dane są zbyteczne i niepotrzebne. Takie opracowanie czytania uważam za zupełnie słuszne i potrzebne choćby dla przypomnienia sobie wielu myśli ze słyszanych kiedyś na ten temat wykładów.

Z uznaniem należy podkreślić, że te dane egzegetyczno-literackie mogą doskonale posłużyć kapłanowi przemawiającemu na uroczystości ślubnej od opracowania odpowiedniej homilii, która nie będzie poruszała tematów ogólnych, ale w nawiązaniu do czytanego tekstu wyjaśni i przybliży słuchaczom zrozumienie słów Pisma Świętego.

Za oryginalne i bardzo potrzebne uważam wprowadzenie do każdego czytania punktu o autorefleksji dla małżonków i rodzin uczestniczących w ceremoniach ślubnych. Ale dla zrealizowania tego punktu potrzeba, żeby nowożeńcy otrzymali tekst tego komentarza na własność i w domu w wolnych chwilach do niego zaglądali.

Część IV omawianego komentarza można by uznać za uzupełnienie pierwszych trzech części i zwrócić uwagi, że w małżeństwie poza wieloma przymiotami kluczową rolę odgrywa modlitwa w intencji nowożeńców i ich rodzin. Dominuje tu zwrócenie uwagi na rolę modlitwy w innych księgach Pisma Świętego, a zwłaszcza przytoczenie na końcu modlitwy Ojca Świętego Jana Pawła II za rodziny. Z tej części wynika, że wiele rzeczy w małżeństwie jest ważnych, ale najważniejszą jest modlitwa. Nowożeńcy powinni się modlić tekstami przytoczonymi w tej części komentarza, a wyjętymi głównie z księgi psalmów.

Kraków

KS. STANISŁAW GRZYBEK

KS. KAZIMIERZ PANUŚ, *Kaznodziejstwo w katedrze krakowskiej*, t. I, *Od początków do czasów rozbiorów*, ss. 478; t. II, *Okres niewoli narodowej 1795—1918*, ss. 345. Kraków 1995 r. Papieska Akademia Teologiczna w Krakowie, Wydział Teologiczny, Seria skryptów uczelnianych nr 3 i 4.

Syntetyczne studia nad przeszłością polskiego kaznodziejstwa należą do dalekiej przeszłości. Aż dziw bierze, iż po wydanej jeszcze w połowie ubiegłego stulecia *Historii wymowy polskiej* pióra K. Mecherzyńskiego

i pod koniec tegoż stulecia opublikowanym *Zarysie dziejów kaznodziejstwa w Kościele katolickim* J. S. Pelczara nie doczekaliśmy się żadnego większego opracowania. Wprawdzie ukazało się sporo studiów szczegółowych, traktują one jednak zwykle albo wybranego autora (np. Skarga), albo wybrane zagadnienie (postyllografia) i nie dają obrazu całości.

A przecież badacze naszej piśmienniczej przeszłości zgodnie orzekają, iż stanowi ono ważne dopełnienie naszej wiedzy o przeszłości Polski i to nie tylko religijnej. Tak więc z dużą radością należy powitać dwutomowe dzieło ks. Kazimierza Panusia *Kaznodziejstwo w katedrze krakowskiej*, obejmujące odpowiednio dzieje *Od początków do czasów rozbiorów* oraz *Okres niewoli narodowej 1795—1918* wydane w Krakowie w 1995 roku w serii skryptów uczelnianych Wydziału Teologicznego PAT. Wprawdzie autor we wstępie skromnie zaznacza, iż: „Niniejsza publikacja stanowi pewien przyczynek do historii kaznodziejstwa polskiego [...]. W swym założeniu książka ta jest bardziej rekonesansem po zawiłościach wiedzy o kaznodziejstwie wawelskim niż monografią syntetyczną tytułowego tematu” (t. I, s. 16), to należy tę deklarację potraktować bardziej jako *captatio benevolentiae* niż faktyczny stan rzeczy.

Otrzymaliśmy bowiem solidne opracowanie rzeczywiście tej, „jakże specyficznej dla narodu polskiego ambony”. Dzięki przejrzystemu podziałowi, odpowiadającemu chronologii przyjętej w historii literatury oraz swoistym hasłowo ujętym przedstawionym najwybitniejszym przedstawicielom poszczególnych epok może czytelnik zapoznać się z niezwykle fascynującą historią ambony skupiającej najważniejsze wydarzenia z historii naszej ojczyzny.

Ważnym dopełnieniem obu tomów są aneksy przynoszące zestawienie kaznodziejów krakowskiej katedry oraz bogate wypisy najbardziej znaczących tekstów. Dzięki tym tekstom źródłowym czytelnik sam może sprawdzić nośność tekstów z przeszłości.

Na pokreślenie zasługuje tej przejrzyste rozwiązanie graficzne, a zastosowanie „ramek” z wybranymi fragmentami najcelniejszych fragmentów czyni lekturę nie tylko pożyteczną, ale i przyjemną. Należy sobie życzyć, by przykład ks. K. Panusia stał się zaraźliwy i zachęcił kolegów-homiletów do podobnych przedsięwzięć wydawniczych, które z całą pewnością uczynią studia homiletyczne zajęciem wielce zajmującym.

Kraków

KS. STANISŁAW OBIREK SJ

Fides, Biuletyn Bibliotek Kościelnych. Nr 1 (1995) Kraków.

Należy powitać życzliwie nowe czasopismo, jakie ukazało się na naszym horyzoncie wydawniczym. Jest to biuletyn Federacji Bibliotek Kościelnych, redagowany przez zarząd tejże Federacji, na czele którego stoi ks. dr Jan Bednarczyk, dyrektor Biblioteki Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie. W omawianym numerze zostały pomieszczone dokumenty dotyczące powstania Federacji, jej zadań i struktury. Mamy tam również opracowania tematyczne związane z komputeryzacją zbiorów bibliotecznych. Adres biura Federacji: 31-003 Kraków, ul. Podzamcze 8.

Red.